

Государству необходимо осознать, что проблемы Чернобыльской аварии не смогут разрешиться сами собой, даже по истечении 25 лет со дня трагедии.

Еще один урок заключается в том, что аварии, подобные Чернобыльской, затрагивают не только ту страну, в которой они произошли, но и ряд соседних государств.

Годовщина чернобыльской аварии вновь должна напомнить о важности обеспечения безопасности ядерных материалов. В этой связи необходимо приветствовать решимость мировых лидеров уделять внимание этой проблеме. В Украине же, необходимо объединить усилия не только государственных органов и их сотрудников, но и научных деятелей, для достижения поставленной цели — преодоления последствий Чернобыльской катастрофы.

Литература

1. Антонов В.П. Уроки Чернобыля: радиация, жизнь, здоровье. — К.: О-во «Знание» УССР, 1989. — 112 с.

2. Балюк Г. І. Чорнобильська катастрофа // Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. — К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. — 992 с.

3. Возняк В.Я. и др. Чернобыль: события и уроки. Вопросы и ответы / Возняк В.Я., Коваленко А.П., Троицкий С.Н. — М.: Политиздат, 1989. — 278 с.

4. Григорьев А. А. Экологические уроки прошлого и современности. — Л.: Наука, 1991. — 252 с.

Макаренко А.В.,

асистент кафедри теорії та історії держави і права
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

КОНЦЕСІЯ ЯК ВАРІАНТ ЗАЛУЧЕННЯ КОШТІВ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи і на сьогоднішній день лишається актуальним. Соціально-економічні проблеми, зумовлені наслідками Чорнобильської катастрофи, поступово розв'язуються, але їх залишається ще багато. Невід'ємним елементом стратегії економічної реабілітації та розвитку економіки територій, що зазнали радіоактивного забруднення, є розроб-

лення та застосування проектів стабілізації зайнятості населення для окремих районів або населених пунктів з використанням коштів державного і місцевого бюджетів [1]. Передбачається залучення до розроблення різноманітних проектів зарубіжних і вітчизняних інвестицій. Ми пропонуємо застосування концесії як варіанту залучення коштів приватних інвесторів для подолання наслідків Чорнобильської катастрофи.

Концесія — надання з метою задоволення громадських потреб уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору на платній та строковій основі юридичній або фізичній особі (суб'єкту підприємницької діяльності) права на створення (будівництво) та (або) управління (експлуатацію) об'єкта концесії, за умови взяття суб'єктом підприємницької діяльності (концесіонером) на себе зобов'язань по створенню (будівництву) та (або) управлінню (експлуатації) об'єктом концесії, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику [2].

Законом України «Про концесії» передбачено об'єкти, які можуть надаватися у концесію. Серед них водопостачання, відведення та очищення стічних вод, що є доцільним для постраждалої території, адже Чорнобильська катастрофа призвела до забруднення стоку ріки Дніпро, що створює проблеми на всій території України, шкодить здоров'ю її громадян. Крім того, Чорнобильська катастрофа породила не тільки еколого-правові, але й земельно-правові проблеми. Адже за чинним законодавством, землі, що були забруднені внаслідок Чорнобильської катастрофи, перебувають під подвійним правовим режимом: з одного боку, вони залишаються під правовим режимом, під яким вони були до аварії, а з іншого — тільки на папері, бо чорнобильське законодавство України встановило специфічний правовий режим цих земель. Зазначені землі поділяються на 4 зони: зону відчуження; безумовного (обов'язкового) відселення; гарантованого добровільного відселення; посиленого радіоекологічного контролю. Кожна зона має свій специфічний правовий режим, який визначається чорнобильським законодавством, та має бути враховане при здійсненні концесійної діяльності [3].

Наступним об'єктом для застосування концесії може бути збирання та утилізація сміття, оброблення відходів, які лишилися на забруднених землях, створюють екологічну загрозу та потребують вжиття невідкладних заходів. Правильне поводження з радіоактивними відходами та відпрацьованим ядерним паливом значно підніме рівень екологічної безпеки.

Не можна оминати увагою питання охорони здоров'я осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, проживають та працюють на забруднених землях. За останні роки видатки на соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, в загальному обсязі бюджетних коштів, що спрямовуються на ліквідацію наслідків Чорнобильської катастрофи, зросли майже у два рази. Але це не вирішує основних проблем. У даній сфері концесія може допомогти створити чи відновити заклади охорони здоров'я для лікування та відновлення стану потерпілих унаслідок Чорнобильської катастрофи.

На сьогодні важливими завданнями на забруднених землях є створення умов для економічної реабілітації та розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення, розробка і реалізація заходів щодо реабілітації забруднених населених пунктів з відповідним бюджетним фінансуванням.

Якою ж має бути схема залучення приватних інвесторів на основі концесії на забруднені внаслідок Чорнобильської катастрофи землі?

На основі концесійного конкурсу, порядок проведення якого закріплено законодавством, укладається договір концесії, відповідно до якого уповноважений орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування (концесіодавець) надає на платній та строковій основі суб'єкту підприємницької діяльності (концесіонеру) право створити (побудувати) об'єкт концесії чи суттєво його поліпшити та (або) здійснювати його управління (експлуатацію) відповідно до законодавства України з метою задоволення громадських потреб. У договорі мають бути чітко визначені права та обов'язки сторін, їх відповідальність за порушення умов договору [4].

Держава зацікавлена у підписанні договору концесії, адже вона залучить кошти, покращить ситуацію на забруднених землях. А от для концесіонера це питання є складним, адже вкладаючи кошти у об'єкти державної та комунальної власності, приватний інвестор прагне їх повернути. А на територіях, забруднених унаслідок Чорнобильської катастрофи, це буде зробити ще складніше. Тому держава має створити більше привабливих умов для концесіонера, надати йому пільги та сприяти його концесійній діяльності. Перевагами ж для інвестора буде доступ до державного та комунального майна, можливість його використання та застосування в своїх цілях та цілях суспільства.

На нашу думку, основними перевагами застосування концесії на забруднених унаслідок Чорнобильської катастрофи землях є наступні:

- залучення приватного капіталу державою для подолання наслідків катастрофи. А відтак покращення сфери охорони здоров'я, відновлення на постраждалих землях економічної та господарської діяльності;

- особливістю концесійної діяльності є те, що у кінцевому результаті в впровадженні об'єкта зацікавлений не тільки концесіонер, на якого покладаються обов'язки задовольняти потреби держави та допомогти їй у подоланні наслідків Чорнобильської катастрофи, а й саме населення, адже концесійна діяльність направлена на задоволення громадських потреб;

- створення концесіонером додаткових робочих місць і працевлаштування незайнятого населення. Адже забезпечення зайнятості населення, яке проживає на територіях, що зазнали радіоактивного забруднення, та у місцях компактного переселення є актуальним питанням;

- створення концесіонеру державою пільгових умов оподаткування підприємницької діяльності;

- внаслідок покращення радіаційного фону на забруднених землях розвиток туристичної сфери та міжнародних зв'язків, адже багато міжнародних компаній готові допомагати та взаємодіяти з нашою державою.

Використання концесії на забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи землях допоможе розв'язати основні проблеми та зосередити зусилля на забезпеченні соціально-економічного розвитку радіоактивно забруднених регіонів шляхом благоустрою населених пунктів, їх газифікації, поліпшення водозабезпечення, медичного обслуговування, соціально-культурних, побутових і житлових умов, реалізації заходів з реконструкції та модернізації наявних на забруднених територіях господарських об'єктів з їх орієнтацією на пріоритетний розвиток галузей і виробництв для потреб населення і територій [5].

Література

1. Про Загальнодержавну програму подолання наслідків Чорнобильської катастрофи на 2006–2010 роки: Закон України від 14.03.2006 р. № 3522-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 34. — С. 290.

2. Про концесії: Закон України від 16.07.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — №41. — С. 372.

3. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного бруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27.02.1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1991. — № 16. — С. 198.

4. Про затвердження Типового концесійного договору: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2000 р. — 2000. — № 15. — Ст. 626.

5. Про стан, заходи і перспективи подолання наслідків Чорнобильської катастрофи: Постанова Верховної Ради України від 20.04.2007 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2008. — № 26. — С. 250.

6. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / під ред. В. К. Мамутова. — 2004.

7. *Первомайський О.О.* Закон України «Про концесії». Науково-практичний коментар. — Харків: Страйд, 2005. — 164 с.

Дутчак В. Ф.,
аспірантка кафедри правового
регулювання економіки,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ТЕРИТОРІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ. ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Сьогодні є досить актуальним питання подолання наслідків Чорнобильської катастрофи. На передодні двадцять п'ятої річниці від дня трагедії. Держава наголошує на тому, що наслідки трагедії не ліквідовано, і необхідно знаходити вільні кошти, щоб залучити їх на подолання її наслідків. На думку автора, найдієвішим способом отримання таких інвестицій є здійснення господарської діяльності на території Чорнобильської катастрофи.

Щоб на законодавчому рівні прописати підґрунтя для здійснення господарювання на такій території, постало питання визначення придатності постраждалих територій для господарської діяльності. Дослідженням питання правового регулювання проблем Чорнобильської катастрофи займалися вітчизняні науковці: А.В. Балян, О.С. Баб'як, А.О. Кутиркін, А.С. Ластовецький, В.К. Мамутова. Наукові дослідження, у більшості випадків, торкаються загальних аспектів питань Чорнобильської катастрофи. Не вирішеними питанням є визначення форм і методів господарювання на потенційно небезпечних територіях, їх господарська придат-